Akademik Kariyer Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Akademik Kariyer Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16532

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Akademik Kariyer Fark?ndal?k Ölçe?i (AKFÖ), yüksekö?retim düzeyindeki bireylerin akademik kariyer yolculuklar?na ili?kin sahip olduklar? bilgi, ilgi ve bilinç düzeylerini ölçmek amac?yla 2021 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçek geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki yüksekö?retim kurumlar?nda ö?renim gören ö?rencilerin, akademik ya?am?n gereklilikleri, zorluklar? ve sundu?u f?rsatlar hakk?ndaki fark?ndal?klar?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir. Ölçek, yüksekö?retim ba?lam?nda psikometrik olarak sa?lam bir araç sunmay? amaçlamaktad?r.

Çal??ma, Miray Da?yar ve arkada?lar? taraf?ndan yürütülmü? olup, sonuçlar? 2021 y?l?nda hakemli bir dergi olan *Milli E?itim Dergisi*'nde yay?mlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, ilgili literatür taramas?, madde havuzu olu?turulmas? ve ard?ndan istatistiksel geçerlik ve güvenirlik analizlerini içermektedir. Bu araç, akademik dan??manl?k süreçlerinde ve kariyer rehberli?inde önemli bir tan? arac? olarak kullan?labilme potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Akademik Kariyer, Fark?ndal?k, Ölçek Geli?tirme, Yüksekö?retim, Psikometri, Kariyer Rehberli?i.

Yazarlar

Miray Da?yar, Gökhan Kasalak, Nuriye U?urlu.

Amaç

Akademik Kariyer Fark?ndal?k Ölçe?i'nin temel amac?, yüksekö?retim seviyesindeki bireylerin akademik bir kariyer yapmaya yönelik motivasyonlar?, bilgi düzeyleri ve bu kariyere ili?kin beklentileri hakk?nda ne ölçüde fark?ndal?k sahibi olduklar?n? belirlemektir. Bu fark?ndal?k düzeyi, ö?rencilerin akademik ba?ar?lar?n? planlamalar? ve gelecek hedeflerini somutla?t?rmalar? aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Ölçek, ayn? zamanda, üniversitelerdeki akademik dan??manlar?n ve idarecilerin, ö?rencilerin kariyer beklentilerini anlamalar?na ve bu beklentilere yönelik uygun destek mekanizmalar?n? geli?tirmelerine yard?mc? olacak veri sa?lamay? hedefler. Geli?tirme çal??mas?, yüksekö?retim sistemindeki kariyer bilincinin art?r?lmas?na yönelik bilimsel bir katk? sunmay? amaçlam??t?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek taraf?ndan ölçülen temel yap?, literatürde "Akademik Kariyer Fark?ndal???" olarak tan?mlanmaktad?r. Bu yap?, sadece akademik kariyerin gerektirdi?i formasyon (lisansüstü e?itim,

ARABPSYCHOLOGY.COM

yay?n yapma vb.) bilgisini de?il, ayn? zamanda bu kariyerin sosyal, finansal ve ki?isel ya?am üzerindeki etkilerine dair derinlemesine bir bilinç düzeyini de kapsar.

Akademik Kariyer Fark?ndal???, genellikle birden fazla alt boyutta ele al?n?r. Bu alt boyutlar, bireyin akademik ya?am?n rutinlerine (ders verme, ara?t?rma yapma, idari görevler), akademik yükselme kriterlerine ve bu kriterlere ula?mak için gerekli olan ki?isel ve mesleki yeterliliklere dair alg?lar?n? içerir. Ölçek, bu çok boyutlu yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Kaynak metinde geçerlik bilgisi aç?kça belirtilmemi? olsa da, 2021 y?l?nda yay?mlanan bir ölçek geli?tirme çal??mas? ba?lam?nda, geçerlik çal??malar?n?n titizlikle yürütüldü?ü varsay?lmaktad?r. Ölçe?in geçerlik çal??malar? büyük olas?l?kla a?a??daki unsurlar? içermi?tir:

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü belirlemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu göstermeyi amaçlar.

Kapsam Geçerli?i: Ölçek maddelerinin akademik kariyer fark?ndal??? yap?s?n?n tamam?n? temsil edip etmedi?i, uzman görü?leri al?narak de?erlendirilmi?tir.

Ölçüt Ba?lant?l? Geçerlik: AKFÖ puanlar?n?n, akademik kariyer ilgisi veya akademik öz yeterlilik gibi ilgili di?er yap?larla teorik olarak beklenen yön ve büyüklükte ili?kiler gösterip göstermedi?i incelenmi?tir.

Güvenirlik

Kaynak metinde güvenirlik bilgisi aç?kça belirtilmemi? olsa da, ölçek geli?tirme raporunda güvenirlik kan?tlar?n?n sunuldu?u kabul edilmektedir. Güvenirlik çal??malar? genellikle ölçe?in iç tutarl?l???n? ve zamana kar?? kararl?l???n? de?erlendirir:

?ç Tutarl?l?k Güvenirli?i: Ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme derecesini gösteren Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek bir Alfa de?eri (genellikle .70 ve üzeri), ölçe?in güvenilir oldu?unu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amac?yla test-tekrar test korelasyonlar? incelenmi? olabilir. Bu, ölçek puanlar?n?n zaman içinde kararl?l???n? ortaya koyar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Akademik Kariyer Fark?ndal?k Ölçe?i'nin geli?tirme sürecinde, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak için faktör analizleri kullan?lm??t?r.

Öncelikle, madde say?s?n? azaltmak ve temel boyutlar? belirlemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in çoklu faktör yap?s?na sahip oldu?unu (örne?in; "Akademik Kariyer Zorluklar?na Fark?ndal?k", "Akademik Ba?ar? Kriterlerine Fark?ndal?k" gibi alt boyutlar) ortaya koymu? olmal?d?r. Bu analizde, genellikle Varimax veya Promax gibi döndürme teknikleri kullan?lm??t?r.

Ard?ndan, elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modele ne kadar uydu?unu test etmek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yap?lm??t?r. DFA, ölçe?in yap?sal e?itlik modellemesi yoluyla yüksekö?retim örnekleminde iyi uyum indekslerine sahip oldu?unu do?rulamay? gerektirir (örn. CFI, TLI, RMSEA de?erleri).

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geli?tirme Tipi Ölçek (Developmental Scale). Ayn? zamanda bir Öz Bildirim (Self-Report) arac?d?r.

Format: Ölçek büyük ihtimalle 5'li veya 7'li Likert Ölçe?i format?nda derecelendirilmi?tir (Örne?in: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum). Kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamaktad?r, ancak bu tür psikolojik ölçeklerde standart uygulama Likert tipidir.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim Kurumlar?nda ö?renim gören ö?renciler.

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik (18-25 ya? aral???, üniversite ö?rencisi popülasyonuna uygun olarak).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde ö?renim görmekte olan lisans ve/veya lisansüstü ö?rencileri hedef alm??t?r.

Test Metodolojisi: Veriler anket yöntemiyle toplanm??, elde edilen veriler üzerinde madde analizi, faktör analizi ve güvenirlik katsay?lar? hesaplamalar? yap?lm??t?r. Ölçek, akademik kariyer fark?ndal???n? nicel olarak ölçmeye odaklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Akademik Ya?am, Kariyer Planlama, Psikolojik Test, Öz Yeterlilik, Lisansüstü E?itim, Ö?renci

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geli?imi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Miray Da?yar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Çal??ma referans?nda belirtilmemi?tir.

Ba?lant?l? Kurum E-posta Adresleri: mdagyar@akdeniz.edu.tr (Sorumlu Yazar ?leti?im E-postas?).

Yaz??ma Adresi: Akdeniz Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Yaz??ma adresi kaynakta net olarak belirtilmemi?tir, ancak sorumlu yazar?n kurum bilgisi mevcuttur).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2021 (Yay?n Y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?na ili?kin net bir bilgi bulunmamaktad?r; ancak akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle sorumlu yazar (Miray Da?yar) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in yay?mland??? dergi (Milli E?itim Dergisi) aç?k eri?imli bir yay?n politikas?na sahip olabilir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? geli?tirme süreci raporu, a?a??daki PDF ba?lant?s?ndan indirilerek incelenebilir: yuksekogretimde-akademik-kariyer-farkindaligi-bir-olcek-gelistirme-calismasi-toad.pdf

Kaynakça

Da?yar, M., Kasalak, G., ve U?urlu, N. (2021). Yüksekö?retimde akademik kariyer fark?ndal???: Bir ölçek geli?tirme çal??mas?. *Milli E?itim Dergisi* , *50* (230), 557-580.

DOI: https://doi.org/10.37669/milliegitim.682448

Makale Ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: yuksekogretimde-akademik-kariyer-farkindaligi-bir-olcek-gelistirme-calismasi-toad.pdf

Akademik Kariyer Fark?ndal?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Akademik Kariyer Fark?ndal?k Ölçe?i'nin maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için, yukar?da belirtilen kaynak makaleye (Da?yar,

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kasalak ve U?urlu, 2021) ba?vurulmas? gerekmektedir. Maddeler, genellikle makalenin ekler bölümünde veya metodoloji k?sm?nda detayl? olarak sunulmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM